

Ar mežsaimniecību saistītus jautājumus nedrīkst risināt caur "sētas durvīm"

Bijusī Eiropas Parlamenta deputāte, tagad ministre Sari Esaja (Sari Essayah): "Ar mežsaimniecību saistītus jautājumus nedrīkst risināt caur "sētas durvīm".

"Somijas mežu apsaimniekošana varētu kalpot par paraugu," uzsver bijusī Eiropas Parlamenta deputāte un nesen apstiprinātā Somijas Lauksaimniecības un mežsaimniecības ministre Sari Esaja.

Somijas Lauksaimniecības un mežsaimniecības ministres Sari Esajas (pārstāv partiju "Kristīgie demokrāti") ierosinājums citām Eiropas valstīm ir par to, ka tām vajadzētu ņemt par paraugu Somijas un Zviedrijas mežu apsaimniekošanas modeli.

"Es esmu darījusi visu iespējamo, lai iepazīstinātu Eiropas Savienības lēmumu pieņēmējus ar ideju, ka viņiem vajadzētu skatīties kā rīkojas Somija. Nezinu, vai tas neskan pārāk augstprātīgi, kā es to saku, bet diemžēl meži daudzās Eiropas valstīs ir sliktā stāvoklī. Zināmā mērā tie ir izpostīti nepārdomātas politikas dēļ," intervijā portālam forest.fi stāsta bijusī Somijas deputāte Eiropas Parlamentā (2009 – 2014) Sari Esaja.

"Pēckara mežsaimniecība Somijā ir veiksmes stāsts un mūsu valsts ekonomikas pamats. Mums ir pienācīga dabas aizsardzība un nacionālie parki. Pateicoties iedzīvotāju tiesībām, visi pilsoņi var baudīt, piemēram, pastaigas mežos" uzsver Sari Esaja. Jāuzsver, ka Somijas mežu resursi pēdējo 50 gadu laikā ir nepārtraukti palielinājušies.

For Forest grupas kopīgs paziņojums

Pirms gada četras Eiropas Savienības dalībvalstis, kurās vairāk nekā puse no kopējās platības ir klātas ar mežiem - Somija, Zviedrija, Austrija un Slovēnija (*diemžēl, mūsu valsts – Latvija, nepiedalās šajā partnerībā...redakcijas piezīme*) - izveidoja neformālu partnerību For Forest, lai aizstāvētu katras valsts nacionālo mežsaimniecību. Septembrī šī valstu grupa publicēja kopīgu paziņojumu, kurā uzsvēra subsidiaritātes

principa nozīmi Eiropas Savienības lēmumu pieņemšanā. (*Jomās, kuras nav ES ekskluzīvā kompetencē, subsidiaritātes princips aizsargā dalībvalstu tiesības pieņemt lēmumus un rīkoties*)

"Izpratnes palielināšana par mežiem ir būtisks veids, kā realizēt ietekmi Eiropas Savienībā šajā jautājumā. Mēs varam nodrošināt mežsaimniecības ilgtspēju un rast risinājumus oglekļa dioksīda piesaistes un klimata pārmaiņu jautājumā," uzsver Sari Esaja

Viens no Somijai valstiski svarīgiem ar Eiropas Savienību saistītajiem jautājumiem ir Dabas atjaunošanas regula par kuru Padomē, Eiropas Parlamentā un Komisijā notiek dialogi. (*Eiropas Savienības parastās likumdošanas procedūras kontekstā dialogi ir neoficiālas iestāžu sarunas, kurās piedalās Eiropas Parlamenta, Eiropas Savienības Padomes un Eiropas Komisijas pārstāvji. Dialoga mērķis ir panākt provizorisku vienošanos par tiesību akta priekšlikumu, kas ir pieņemams abiem likumdevējiem – Parlamentam un Padomei. Pēc tam šī pagaidu vienošanās ir jāpieņem, īstenojot katras iestādes oficiālo procedūru.*)

Dabas atjaunošanas regula, kas ir ES bioloģiskās daudzveidības stratēģijas elements, ir Somijas Vides ministrijas kompetencē, taču ministre Sari Esaja stāsta, ka viņa rūpīgi seko līdzi diskusijām. Īpaši interesanti ir tas, vai tiks iekļauti atjaunošanas pasākumi Natura 2000 teritorijās par ko nobalsoja Eiropas Parlaments. Šis ir jautājums par ko iestājās Somija.

"Lai gan uzreiz ir skaidrs, ka ar Natura teritoriju kopējo platību nepietiks, tomēr tie palīdzētu īstenot ES Dabas atjaunošanas regulas prasības. Svarīgākais Somijai ir samazināt dabas atjaunošanas izmaksas," uzsver ministre S. Esaja.

Saskaņā ar Somijas Dabas resursu institūta (Luke) gada sākumā publicētajiem aprēķiniem ES Dabas atjaunošanas tiesiskais regulējums Somijai līdz 2050. gadam radītu 13-19 miljardu eiro izdevumus (aptuveni 500 miljoni eiro gadā), turklāt atjaunojamās teritorijas kopplatība sasniedz 2-6 miljonus hektāru. Salīdzinājumam: Vācijai, kuras iedzīvotāju skaits ir 15 reizes lielāks par Somijas iedzīvotāju skaitu, paredzamās ikgadējās izmaksas ir tikai EUR 190 miljoni, bet Beļģijai un Austrijai - aptuveni EUR 65 miljoni.

Somijā mežu īpašumtiesības ir sadalītas starp daudz vairāk īpašniekiem nekā citās Eiropas valstīs. Privāto mežu īpašnieku skaits pārsniedz 600 000 cilvēku. Vērtīgo meža teritoriju aizsardzību valsts atbalsta ar Mežu bioloģiskās daudzveidības programmu Metso un ar Helmi biotopu programmas starpniecību. Valdība plāno tām piešķirt vairāk līdzekļu.

"Dabas aizsardzībai jābalstās uz zemes īpašnieku brīvprātīgu rīcību," uzskata Sari Esaja.

Metso programmas mērķis ir apturēt meža biotopu un sugu samazināšanos. Helmi programmas pasākumi cita starpā ietver purvu atjaunošanu, ūdens putniem nozīmīgu vietu stāvokļa uzlabošanu un tradicionālo biotopu saglabāšanu.

Somijā apspriesta efektīva tās klātbūtnes nepieciešamība Eiropas Savienības institūcijās

Jūnijā premjerministra Petteri Orpo (Nacionālā koalīcijas partija) valdībā par Lauksaimniecības un mežsaimniecības ministri tika apstiprināta Sari Esaja. Ministre jūlijā apmeklēja Strasbūru Eiropas Parlamenta sesijas laikā. Viņa tikās ar institūciju referentiem un citiem vadošajiem darbiniekiem tajā pašā administratīvajā sektorā, kurā darbojas Somijas Lauksaimniecības un mežsaimniecības ministrija.

Saskaņā ar Sari Esajas teikto, Somijas valdība tagad lielāku nozīmi piešķir proaktīvam darbam Eiropas institūcijās, lai nodrošinātu, ka nevajināsies meža īpašnieku pozīcija un koksnes resursu pieejamība meža nozares vajadzībām. Tādejādi tiks nodrošināta arī Somijas konkurētspēja izmaksu ziņā.

"Iepriekšējās valdības (premjerministre Sannas Marinas, sociāldemokrāti) pilnvaru laikā iekšējie konflikti neļāva savlaicīgi un vienprātīgi nosūtīt attiecīgos vēstījumus," uzsver Sari Eseja. Viņa visu iepriekšējo parlamentāro periodu atradās opozīcijā.

Sanna Marina, kura nesen atteicās no Somijas parlamenta deputātes mandāta un tagad strādā Lielbritānijas ekspremierministra Tonija Blēra dibinātajā bezpeļņas institūtā, toreiz opozīcijas iebildumus noraidīja.

Ministri Sari Eseju neapmierina veids, kādā Eiropas Savienība ar klimata un enerģētikas politikas starpniecību "pa sētas durvīm" iejaucas mežu politikā.

S.Esaja piemin Somijas valsts mežu stratēģiju, ko valdība pieņēma oktobrī. Stratēģija aptver laika posmu līdz 2035. gadam. Tajā ir ņemta vērā visaptveroša ilgtspējīga attīstība un mežu kā oglekļa piesaistītāju nozīme cīņā pret klimata pārmaiņām un adaptācijā tām.

Somijas valsts mērķis ir uzlabot mežu bioloģisko daudzveidību saskaņā ar ilgtspējīgas mežsaimniecības principiem. Viens no veidiem, kā pašreizējā valdības programma cenšas nodrošināt oglekļa piesaistītājus, ir veicināt mežu augšanu, izmantojot augsnes bagātināšanu ar pelniem. Zemes vai meža īpašniekiem, kas to veic, ir ierosināts piešķirt uz tirgus principiem balstītu kompensāciju.

Veco mežu aizsardzība Somijā

Premjerministra Orpo valdība veiks steidzamus pasākumus, lai aizsargātu visus dabā esošos vecos mežus. Tā pamatā ir saistības pret Eiropas Savienību.

"Nacionālo resursu institūta un Somijas Vides institūta vadībā tiek gatavoti tam nepieciešamie kritēriji. Turklāt priekšlikumus ir iesniegušas arī daudzas NVO. Esmu gandarīts, ka cilvēki ir ieinteresēti mežu jautājumā," informē ministre S. Esaja.

Aizsargājot Somijas vecos mežus, mērķis ir koncentrēties uz vietām ar visaugstāko aizsardzības vērtību. "Runa ir ne tik daudz par hektāriem, cik par vēlmi pozitīvi ietekmēt bioloģisko daudzveidību," uzsver Sari Esaja.

Avots: Forest.fi, Tero Karjalainens